

STANOWISKO
NIEZALEŻNEGO SAMORZĄDNEGO ZWIĄZKU ZAWODOWEGO
PRACOWNIKÓW POLICJI

przedłożone Zespołowi Problemowemu ds. usług publicznych za pośrednictwem Podzespołu problemowego ds. służb mundurowych w sprawie uregulowania przepisów prawnych regulujących sytuację pracowników Policji.

Działając w imieniu Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Pracowników Policji (dalej jako „NSZZ PP”), po przeprowadzeniu analizy obecnie obowiązujących przepisów prawa regulujących sytuację pracowników Policji wykonujących takie same zadania jak funkcjonariusze Policji, z której wynika, że sytuacja wyżej wskazanych pracowników Policji jest – wyłącznie z uwagi na podstawę zatrudnienia - niejednokrotnie znacznie gorsza niż sytuacja funkcjonariuszy,

proponuję wprowadzenie do ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. Nr 30, poz. 179 z późn. zm.) (dalej jako „Ustawa o Policji”) następujących zmian:

po pierwsze - ustalenie sposobu rekompensowania pracy pracowników Policji w godzinach nadliczbowych, który jednolicie ureguje problem godzin nadliczbowych dla wszystkich pracowników Policji,

po drugie - przyznanie urlopów dodatkowych pracownikom Policji wykonującym pracę w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia, na zasadach przyznawania urlopu dodatkowego policjantom pracującym w takich warunkach,

po trzecie - wprowadzenie do Ustawy o Policji innych przepisów szczególnych, regulujących pracę pracowników Policji w sposób realizujący zasadę równego traktowania w zatrudnieniu oraz dostosowany do specyfiki tej pracy, umożliwiający sprawne funkcjonowanie tej grupy zawodowej w Policji.

UZASADNIENIE

Zmiana Ustawy o Policji rekomendowana przez NSZZ PP zakłada objęcie Ustawą o Policji również pracowników Policji, w zakresie wymaganym dla dostosowania przepisów regulujących funkcjonowanie tej grupy zawodowej do specyfiki pracy w Policji.

Obecnie sytuację prawną pracowników Policji regulują ustawy regulujące sytuację wszystkich pracowników zatrudnianych w danej formie zatrudnienia, m.in. ustawa z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 269 z późn. zm.), Kodeks pracy oraz ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 2014 r. poz. 1111 z późn. zm.).

W ocenie NSZZ PP, wskazane wyżej ustawy nie regulują sytuacji pracowników Policji w sposób dostosowany do specyfiki pracy w Policji. Doprowadza to do sytuacji, w której pracownicy Policji i funkcjonariusze Policji wykonujący te same zadania w ramach jednego wydziału lub w tych samych warunkach wykonujący tę samą pracę traktowani są niejednakowo, co łamie zasadę równości w zatrudnieniu wyrażoną w art. 18^{3a} § 1 Kodeksu pracy. Proponowane zmiany prowadzą do zniwelowania tych nierówności.

Pierwsza z proponowanych zmian ma na celu wprowadzenie do Ustawy o Policji przepisów regulujących wynagradzanie pracowników Policji za pracę w godzinach nadliczbowych w sposób odmienny niż ma to miejsce w obecnie obowiązujących przepisach ustawy o pracownikach urzędów państwowych, ustawy o służbie cywilnej oraz innych przepisach na podstawie których zatrudniani są obecnie pracownicy Policji.

Bezspornym jest, że przepisy regulujące sytuację pracowników zatrudnionych w standardowych podmiotach publicznych nie przystają do specyfiki pracy w Policji, choćby z tego powodu, że praca w godzinach nadliczbowych (a w sytuacjach szczególnych również 24 godziny na dobę) jest w Policji sytuacją występującą na porządku dziennym, wynikającą z istoty zadań Policji, podczas gdy w „standardowych” podmiotach publicznych jest to sytuacja niezwykle, wręcz niespotykana. Skala oraz nieuchronność tego zjawiska w Policji, powodują rosnące i uzasadnione poczucie krzywdy pracowników, którzy nie otrzymują z tego tytułu zwiększonego wynagrodzenia ani zwiększonego wymiaru czasu wolnego. W ocenie NSZZ PP, powyższe uzasadnia konieczność uregulowania tego aspektu pracy w Policji w sposób szczególny – właśnie w ustawie o Policji.

Co więcej, wskazane wyżej przepisy niezgodne z art. 4 ust. 2 Europejskiej Karty Społecznej z dnia 18 października 1961 roku (Dz.U. z 1999 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) zostały zaskarżone do Trybunału Konstytucyjnego przez Rzecznika Praw Obywatelskich jako niezgodne z Europejską Kartą Społeczną wnioskiem z dnia 3 sierpnia 2015 roku (sygnatura K 20/15), jako że nie regulują w sposób prawidłowy wynagradzania za pracę w godzinach nadliczbowych. Artykuł ten stanowi, iż pracownicy mają prawo do zwiększonej stawki wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych. Obecnie obowiązujące przepisy takiego zwiększonego wynagrodzenia nie przewidują.

NSZZ PP podziela zdanie Rzecznika Praw Obywatelskich, wskazując jednocześnie, że Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 stycznia 2014 r. (sygn. akt P 26/12), na który powołuje się MSWiA, uzasadniając zgodność z Konstytucją obecnie obowiązujących przepisów, dotyczy wyłącznie pracowników zarządzających w imieniu pracodawcy zakładem pracy, nie zaś wszystkich pracowników sektora publicznego.

Druga proponowana zmiana dotyczy pracowników Policji zatrudnionych w warunkach uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia, których zdrowie jest szczególnie narażone na pogorszenie ze względu na warunki pracy. W szczególności dotyczy to pracowników Policji zatrudnionych w laboratoriach kryminalistycznych.

Obecnie, dodatkowy płatny urlop za wykonywanie służby w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia przysługuje funkcjonariuszom Policji na podstawie § 12 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 września 2014 w sprawie urlopów policjantów.

Pracownicy Policji niejednokrotnie wykonują pracę w tych samych warunkach szkodliwych co policjanci, jednakże nie są uprawnieni do dodatkowych świadczeń.

Stan ten często wynika jedynie z różnej podstawy zatrudnienia funkcjonariuszy oraz pracowników, wynikającym z procesu „ucywilniania” Policji, natomiast nie z faktycznych warunków pracy, które często są tożsame. Ponoszą oni konsekwencję prowadzonej polityki ucywilniania, co wynika nie z różnicy w faktycznych warunkach wykonywania pracy, tylko wynika z momentu podjęcia zatrudnienia w Policji.

Proponowane zmiany zwiększają wymiar urlopu przypadającego pracownikom Policji ze względu na szkodliwość środowiska pracy. Przedmiotowa propozycja zmiany Ustawy o Policji dąży do stworzenia pracownikom Policji analogicznych warunków przyznawania urlopów dodatkowych jakie obecnie mają policjanci, ze względu na charakter ich pracy, który niejednokrotnie pokrywa się z zadaniami wykonywanymi przez policjantów.

Ostatnia (trzecia) grupa zmian Ustawy o Policji proponowana przez NSZZ PP realizuje potrzebę wprowadzenia dodatkowych regulacji prawnych w Ustawie o Policji dotyczących pracowników Policji. Potrzeba ta wynika między innymi ze specyfiki funkcjonowania Policji jako hierarchicznej instytucji grupującej jednostki organizacyjne mający różny status administracyjny.

Przepisy ogólnie obowiązujące dotyczące pracowników nie przewidują rozwiązań umożliwiających sprawne funkcjonowanie tej grupy zawodowej w Policji.

Podjęcie działań zmierzających do doregulowania (standaryzacji) sytuacji zatrudnienia pracowników cywilnych w jednym akcie prawnym wydaje się być ze wszech miar celowe. Brak dookreślenia praw i obowiązków tej grupy zawodowej powoduje dowolność interpretacyjną, co nie pozostaje bez znaczenia dla roli pełnionej przez pracowników w Policji, zróżnicowanie w zakresie przysługujących praw i obowiązków w sytuacji wykonywania niejednokrotnie takich samych zadań co funkcjonariusze.

Zmiany polegające na systemowych zapisach w Ustawie o Policji powinny zapewniać ochronę zasady równego traktowania wszystkich pracowników i funkcjonariuszy (prawa do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę, równych warunków zatrudnienia – praw i obowiązków, awansowania, dostępu do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych).

Dodatkowego uregulowania wymagają, oprócz wskazanych wyżej, zagadnienia dotyczące uwzględnienia roli Komendanta Głównego Policji jako zwierzchnika wszystkich pracowników Policji, ustawowo odpowiedzialnego m.in. za określenie szczegółowych zasad organizacji i zakresu działania jednostek organizacyjnych Policji oraz metod i form wykonywania zadań.

Zdaniem NSZZ PP, prace nad dodatkowymi regulacjami statusu pracowników zatrudnionych w Policji, oprócz kwestii podniesionych w dwóch pierwszych punktach niniejszego stanowiska, powinny dotyczyć m.in.:

1. Ujednolicenia systemu oceniania;

2. określenia odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników Policji, w tym ujednoczenia zasad i trybu odpowiedzialności dyscyplinarnej, w tym katalogu kar i okresów ich zatarcia;
3. określenia jednolitego katalogu wyróżnień za wykonywane obowiązki;
4. określenia uprawnień przełożonych do delegowania pracowników cywilnych do wykonywania zadań służbowych poza jednostkami organizacyjnymi Policji, w tym również poza granicami Polski;
5. określenia zasad podległości przełożonym wyższych szczebli;
6. wprowadzenia dla pracowników Policji realizujących kontrole dodatków kontrolerskich na takiej samej zasadzie jak dla funkcjonariuszy Policji;
7. ujednoczenia obowiązku uzyskania zgody właściwego organu na dodatkową działalność zarobkową;
8. uregulowania kwestii związanych ze wzmocnieniem systemu motywacyjnego oraz szkolenia pracowników Policji, którzy w obecnym stanie prawnym niejednokrotnie nie mają możliwości otrzymania awansu i rozwoju zawodowego;
9. rozwiązania problemu niemożności przeznaczania środków finansowych uzyskanych ze zmniejszenia uposażeń policjantów przebywających na zwolnieniach lekarskich dla zastępujących ich pracowników Policji (beneficjentami mogą być wyłącznie policjanci).

Należy podkreślić, że wprowadzenie do Ustawy o Policji rozwiązań szczególnych w stosunku do m.in. ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 269 z późn. zm.), Kodeksu pracy oraz ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 2014 r. poz. 1111 z późn. zm.) **nie będzie sytuacją wyjątkową**. W chwili obecnej szczególne regulacje dotyczące pracowników zatrudnianych na podstawie powyższych ustaw znalazły się na przykład w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, ustawie z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym czy w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej.

Należy zatem nadmienić, że brak jakichkolwiek działań w kierunku rozwiązania wyżej wskazanych problemów, pomimo twardych przesłanek uzasadniających ich podjęcie, może być potraktowany przez społeczność pracowniczą jako przejaw dyskryminacji w stosunku do pracowników innych instytucji.

Wobec powyższego, zdaniem NSZZ PP, prowadzenie prac nad zmianą Ustawy o Policji w kierunku wprowadzenia regulacji dotyczącej pracowników Policji **jest w pełni zasadne i zgodne z systemem prawnym obowiązującym w tym zakresie**.

Małgorzata Lewicka
Przewodnicząca KKW NSZZ PP